

ประกาศคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Council) กรมกิจการผู้สูงอายุ
เรื่อง นโยบายธรรมาภิบาลข้อมูล และแนวปฏิบัติของกรมกิจการผู้สูงอายุ

โดยที่พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการบริหารงานภาครัฐและการจัดทำบริการสาธารณะเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อการให้บริการและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน รวมทั้งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการบริหารจัดการ และการบูรณาการข้อมูลภาครัฐและการทำงานให้มีความสอดคล้องกันและเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างมั่นคง ปลอดภัย และมีธรรมาภิบาล

อาศัยอำนาจตามความในคำสั่งกรมกิจการผู้สูงอายุ ที่ ๓๓๑/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกอบกับมติที่ประชุมคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล (Data Governance Council) ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๖ และคำสั่งกรมกิจการผู้สูงอายุ ที่ ๒๘๙/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงประกาศนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูล และแนวปฏิบัติของกรมกิจการผู้สูงอายุ ภายใต้ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ มีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

จึงประกาศให้ทราบและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖

(นางสาวบุษยา ใจสว่าง)

รองอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ

ผู้บริหารข้อมูลระดับสูงของกรมกิจการผู้สูงอายุ

ประธานคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล กรมกิจการผู้สูงอายุ

นโยบายธรรมาภิบาลข้อมูล และแนวปฏิบัติ
ของกรมกิจการผู้สูงอายุ

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการบริหารงานภาครัฐและการจัดทำบริการสาธารณะเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อการให้บริการและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน รวมทั้งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการบริหารจัดการ การบูรณาการข้อมูลภาครัฐการทำงาน ให้มีความสอดคล้องกัน และเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างมั่นคงปลอดภัย มีธรรมาภิบาล

คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ มีอำนาจหน้าที่จัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐเพื่อเป็นหลักการและแนวทางในการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ประกอบกับคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลในคราวการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ วันที่ ๑๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ได้ออกประกาศคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เรื่อง ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ โดยข้อ ๔ กำหนดให้ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในระดับหน่วยงานต้องประกอบด้วย เนื้อหาอย่างน้อยในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูลของหน่วยงาน

(๒) การวางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน การตรวจสอบและการรายงานผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบบริหารและกระบวนการจัดการข้อมูลมีประสิทธิภาพสามารถเชื่อมโยง แลกเปลี่ยน และบูรณาการข้อมูลระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน และคุ้มครองข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ

(๓) การกำหนดมาตรการควบคุมและพัฒนาคุณภาพข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องครบถ้วน เป็นปัจจุบัน มั่นคงปลอดภัย และไม่ถูกละเมิดความเป็นส่วนบุคคล รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยน บูรณาการ และใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) การวัดผลการบริหารจัดการข้อมูล โดยอย่างน้อยประกอบด้วย การประเมินความพร้อมของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐในระดับหน่วยงาน การประเมินคุณภาพข้อมูล และการประเมินความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล

(๕) การจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อกำหนดนโยบายข้อมูลหรือกฎเกณฑ์เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลต่าง ๆ ภายในหน่วยงาน สำหรับให้ผู้ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนโยบายหรือกฎเกณฑ์ได้อย่างถูกต้อง และสอดคล้องตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การบริหารจัดการข้อมูลภาครัฐอย่างเป็นระบบ

(๖) การจัดทำคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัลของภาครัฐและบัญชีข้อมูลให้มีความถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

เพื่อให้การบริหารงานและการจัดทำบริการสาธารณะของกรมกิจการผู้สูงอายุสอดคล้องตามพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ และประกาศคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลดังกล่าว เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อการให้บริการและการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน รวมทั้งการบริหารจัดการและการบูรณาการข้อมูลภาครัฐของกรมกิจการผู้สูงอายุ การทำงานให้มีความสอดคล้องกันและเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างมั่นคงปลอดภัยและมีธรรมาภิบาล โดยความเห็นชอบของอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุ

นโยบายข้อมูล

ประเทศไทย มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา และสภาพปัญหาความเดือนร้อนที่ซับซ้อน กรมกิจการผู้สูงอายุในฐานะหน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ การจัดสวัสดิการ และการคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ รวมทั้งการพัฒนารูปแบบงานด้านสวัสดิการสังคมให้ครอบคลุมและตอบสนองต่อสภาพการณ์ทางสังคม กระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก พันธกรณีและความตกลงระหว่างประเทศ เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และเสริมสร้างความมั่นคงในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งการบริหารจัดการข้อมูลมีความจำเป็นต้องคำนึงถึงการดำเนินงานด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการเปิดเผยข้อมูล ด้านความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล และด้านคุณภาพของข้อมูล ด้วยการวางแผนในการบริหารจัดการข้อมูลทั้งวงจรชีวิตของข้อมูล การบูรณาการข้อมูล การจัดการข้อมูลให้สอดคล้องกับกฎระเบียบ รวมถึงการบริหารจัดการที่ครอบคลุมทุกประเภทของข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลที่ไม่มีโครงสร้าง กึ่งโครงสร้าง และไม่มีโครงสร้าง โดยการที่จะนำข้อมูลไปใช้ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพต้องอาศัยกรอบการกำกับดูแลข้อมูล (Data Governance Framework) ที่เอื้อให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้กำกับดูแล และบริหารจัดการข้อมูลในทุกขั้นตอนได้อย่างเป็นระบบและมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

นโยบายข้อมูล (Data Policies) เป็นหนึ่งในพื้นฐานของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ เพื่อให้ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐมีประสิทธิภาพจึงกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งหลักเกณฑ์ นโยบาย และแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง โดยการจำแนกหมวดหมู่ข้อมูลจะปฏิบัติตามกรอบธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ ได้แก่ ข้อมูลความลับราชการ ข้อมูลความมั่นคง ข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลสาธารณะ ซึ่งนโยบายข้อมูลจะครอบคลุมระบบบริหารและกระบวนการจัดการข้อมูลหรือวงจรชีวิตของข้อมูล

กรมกิจการผู้สูงอายุจึงกำหนด นโยบาย และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุ เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการข้อมูลทั้งวงจรชีวิตของข้อมูล โดยมีการดำเนินตามมาตรฐานข้อมูล เงื่อนไขและวิธีการสร้าง การจำแนกหมวดหมู่ การจัดบัญชีข้อมูล การจัดเก็บรักษา การควบคุมคุณภาพ การประมวลผล การใช้ การแลกเปลี่ยน การเชื่อมโยง การเปิดเผย การรักษาความลับ และการทำลายข้อมูล เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ และสอดคล้องตามประกาศคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล เรื่อง ธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ รวมทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขต

ขอบเขตนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูล และแนวปฏิบัติของกรมกิจการผู้สูงอายุประกอบด้วย นิยามคำศัพท์ วัตถุประสงค์ นโยบาย มาตรฐาน ๕ หมวด ได้แก่

หมวด ๑ ทั่วไป (General Domain)

หมวด ๒ การสร้าง การจัดเก็บรักษา การควบคุมคุณภาพ และทำลายข้อมูล (Data Creating Storage Quality Control and Destruction Domain)

หมวด ๓ การประมวลผลและการใช้ข้อมูล (Data Processing and Use Domain)

หมวด ๔ การร้องขอ การแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงข้อมูล (Data Request Exchange and Integration Domain)

หมวด ๕ การเปิดเผยข้อมูล (Data Disclosure Domain)

นิยามคำศัพท์

“ข้อมูล” หมายความว่า สิ่งที่สื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริงหรือเรื่องอื่นใดไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ภาพถ่ายดาวเทียม ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่องมือตรวจวัด การสำรวจระยะไกล หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งที่บันทึกไว้ปรากฏได้

“มาตรฐานข้อมูล” หมายความว่า ข้อมูลที่ถูกจัดทำตามมาตรฐานที่อ้างถึงมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูลและการใช้ข้อมูล ซึ่งเป็นกลไกอย่างหนึ่งในธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน และลดความหลากหลายของวิธีการปฏิบัติ เช่น มาตรฐานคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัล (Metadata Standard) มาตรฐานชุดข้อมูล (Datasets Standard) และมาตรฐานการจัดชั้นความลับของข้อมูล (Data Classification Standard) เป็นต้น

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กรมกิจการผู้สูงอายุ ตาม พ.ร.บ.ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๕๘ และให้หมายความรวมถึงส่วนงานต่าง ๆ ของกรมกิจการผู้สูงอายุ

“ผู้สร้างข้อมูล” หมายความว่า บุคคลที่ทำหน้าที่ บันทึก แก้ไข ปรับปรุง หรือลบข้อมูลให้สอดคล้องกับโครงสร้างที่ถูกกำหนดไว้ ในบางกรณีอาจต้องทำหน้าที่ในการทำงานร่วมกับคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล กรมกิจการผู้สูงอายุ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพข้อมูลและความมั่นคงปลอดภัย

“เจ้าของข้อมูล” หมายความว่า บุคคลที่ทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลข้อมูลโดยตรง สร้างความมั่นใจได้ว่าการบริหารจัดการข้อมูลสอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐาน กฎระเบียบ หรือกฎหมาย เจ้าของข้อมูลทำการทบทวนและ

อนุมัติการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล นอกจากนี้ยังทำหน้าที่ในการให้สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลและจัดชั้นความลับของข้อมูล เจ้าของข้อมูลมักอยู่ในตำแหน่งบริหาร

“**ผู้ดูแลข้อมูล**” หมายความว่า ผู้ที่ทำงานร่วมกับเจ้าของข้อมูลโดยตรง ทำหน้าที่จัดเก็บ รักษาข้อมูล ทำการสำรองข้อมูล ดำเนินการตามนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูล และแนวปฏิบัติของกรมกิจการผู้สูงอายุ ทั้งทางด้านระบบสารสนเทศและที่มีใช้ระบบสารสนเทศ

“**ผู้ดูแลระบบสารสนเทศ**” หมายความว่า บุคลากร หน่วยงาน หรือส่วนราชการ ที่ได้รับมอบหมายจากกรมกิจการผู้สูงอายุ ให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการระบบสารสนเทศ และสามารถเข้าถึงระบบสารสนเทศของ หน่วยงาน เพื่อการบริหารจัดการสารสนเทศให้เป็นไปตามข้อกำหนดหรือมาตรการ หรือความมั่นคงปลอดภัยด้านสารสนเทศของกรมกิจการผู้สูงอายุ

“**ผู้ใช้ข้อมูล**” หมายความว่า บุคลากรกรมกิจการผู้สูงอายุ ผู้ที่ได้รับสิทธิ หรือข้อตกลงอื่นใดในการใช้ข้อมูลจากผู้รับผิดชอบ หรือได้รับมอบหมายให้ใช้ข้อมูลจากผู้บังคับบัญชา รวมถึงผู้ซึ่งได้รับความยินยอมให้ทำงาน หรือทำผลประโยชน์ให้แก่กรมกิจการผู้สูงอายุไม่ว่าจะเรียกชื่ออย่างไรก็ตาม พร้อมทั้งรายงานประเด็นปัญหาที่พบระหว่างการใช้ข้อมูล ทั้งด้านคุณภาพและความปลอดภัยของข้อมูลไปยังคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูล กรมกิจการผู้สูงอายุ

“**ระดับชั้นความลับ**” หมายความว่า การกำหนดการเปิดเผยข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุต่อผู้อื่นให้เหมาะสมกับสถานะการใช้งาน ได้แก่ลับที่สุด (Top secret) ลับมาก (Secret) และลับ (Confidential)

“**ชุดข้อมูล (Datasets)**” หมายความว่า การนำข้อมูลจากหลายแหล่งมารวบรวม เพื่อจัดเป็นชุดให้ตรงตามลักษณะโครงสร้างของข้อมูล

“**พจนานุกรมข้อมูล (Data Dictionary)**” หมายความว่า ตารางหรือข้อมูลที่ใช้อธิบายรายละเอียดของข้อมูลในแต่ละแถวหรือคอลัมน์

“**คำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัล (Metadata)**” หมายความว่า ข้อมูลที่ใช้กำกับและอธิบายข้อมูลหลักหรือกลุ่มของข้อมูลอื่น

“**บัญชีข้อมูล (Data Catalog)**” หมายความว่า เอกสารแสดงบรรดารายการของชุดข้อมูลที่จำแนกแยกแยะ โดยการจัดกลุ่มหรือจัดประเภทข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมของหน่วยงานของรัฐ

หมวด ๑

ทั่วไป (General Domain)

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุ
๒. เพื่อวางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน การตรวจสอบและการรายงานผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง
๓. เพื่อวัดผลการบริหารจัดการข้อมูล โดยอย่างน้อยประกอบด้วย การประเมินความพร้อมของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐของกรมกิจการผู้สูงอายุ
๔. เพื่อกำหนดนโยบายข้อมูลหรือกฎเกณฑ์เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูล และแนวปฏิบัติของกรมกิจการผู้สูงอายุ

นโยบาย

กรมกิจการผู้สูงอายุจะต้องกำหนดโครงสร้างการกำกับดูแลข้อมูล กลุ่มบุคคล ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เป็นเจ้าของข้อมูล โดยกำหนดสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ขอบเขตในการบริหารจัดการข้อมูลให้ชัดเจน ซึ่งจะต้องจัดทำนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูล และแนวปฏิบัติของกรมกิจการผู้สูงอายุ และแผนการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ จัดให้มีการประเมินความพร้อมธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐของกรมกิจการผู้สูงอายุ มีการตรวจสอบความสอดคล้องกันระหว่างนโยบายข้อมูลกับการดำเนินการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการทบทวนและปรับปรุงนโยบายข้อมูลไม่น้อยกว่า ๑ ครั้งต่อปี นโยบายข้อมูลที่จัดทำขึ้นจะต้องสื่อสารและเผยแพร่ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในหน่วยงานและภายนอกหน่วยงาน ให้มีการฝึกอบรมหน่วยงานภายในกรมกิจการผู้สูงอายุ เพื่อสร้างความตระหนักถึงธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ และการบริหารจัดการข้อมูล

แนวปฏิบัติ

๑. ให้อธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุแต่งตั้งคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐของกรมกิจการผู้สูงอายุ เพื่อกำหนดโครงสร้าง สิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ขอบเขต และนโยบายข้อมูลให้ชัดเจน
๒. ให้คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุ ดำเนินการดังนี้
 - ๒.๑ จัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์ธรรมาภิบาลข้อมูล มาตรฐานข้อมูล แนวทางปฏิบัติงาน เกณฑ์การวัดคุณภาพ ระเบียบ และข้อบังคับอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูล รวมไปถึงการจัดลำดับความสำคัญ และแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุ และผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

๒.๒ วางแผนการดำเนินงาน การปฏิบัติตามแผนการดำเนินงาน การตรวจสอบและการรายงานผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

๒.๓ ส่งเสริม พัฒนา และบริหารจัดการข้อมูลที่อยู่ในความดูแลของกรมกิจการผู้สูงอายุให้มีคุณภาพ มีความมั่นคงปลอดภัย และเปิดให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึง แบ่งปัน และใช้ประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความเป็นส่วนตัว

๒.๔ จัดหาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสร้างและส่งเสริมเทคโนโลยีเครื่องมือ แนวทาง และวิธีการในการทำให้ข้อมูลของหน่วยงานมีคุณค่า รวมทั้งควบคุมอื่น ๆ เพื่อรักษาความสมบูรณ์ของข้อมูลให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกรมกิจการผู้สูงอายุ

๒.๕ ประสานงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ในการแลกเปลี่ยน เชื่อมโยงข้อมูลขนาดใหญ่ มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการตัดสินใจ รวมไปถึงพิจารณาประโยชน์ และการจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ

๒.๖ ส่งเสริมนวัตกรรมที่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวิเคราะห์ปัญหา และบริการของหน่วยงาน

๒.๗ ประเมินความพร้อมของธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ คุณภาพข้อมูล ความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล การรักษาความเป็นส่วนตัว และรายงานผลเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานต่อไป

๒.๘ ทบทวน และปรับปรุงนโยบายข้อมูลไม่น้อยกว่า ๑ ครั้งต่อปี

๒.๙ สื่อสาร เผยแพร่นโยบายธรรมาภิบาลข้อมูล และแนวปฏิบัติของกรมกิจการผู้สูงอายุให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในหน่วยงานและภายนอกหน่วยงาน

๒.๑๐ ฝึกอบรมหน่วยงานภายในกรมกิจการผู้สูงอายุเพื่อสร้างความตระหนักถึงธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ และการบริหารจัดการข้อมูล

๓. ให้บุคลากร หรือหน่วยงานในสังกัดกรมกิจการผู้สูงอายุสื่อสารข้อราชการผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ด้วยชื่อโดเมนของกรมกิจการผู้สูงอายุ (@dop.mail.go.th) เพื่อดำเนินการตามนโยบายและแนวปฏิบัติตามที่ประกาศ

หมวด ๒

การสร้าง การจัดเก็บรักษา การควบคุมคุณภาพ และทำลายข้อมูล
(Data Creating Storage Quality Control and Destruction Domain)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้การสร้าง การจัดเก็บรักษา การควบคุมคุณภาพ และทำลายข้อมูล สำหรับนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงาน และการให้บริการ โดยให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่และวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของกรมกิจการผู้สูงอายุตามที่กฎหมายกำหนด

นโยบาย

หน่วยงานร่วมกันกำหนดมาตรฐานข้อมูล สภาพแวดล้อมของการจัดเก็บข้อมูลที่เอื้อต่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัย คุณภาพของข้อมูล โดยให้มีการจัดเก็บ และทำลายข้อมูลให้สอดคล้องกับความต้องการและวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน กำหนดสิทธิการเข้าถึงข้อมูล วิธี เครื่องมือที่ใช้ในการเข้าถึงข้อมูล พร้อมทั้งระยะเวลาในการทบทวนสิทธิ และกำหนดชั้นความลับของข้อมูล และจัดเก็บให้สอดคล้องกับแนวทางหรือมาตรฐานการจัดชั้นความลับของข้อมูลที่กำหนดไว้

แนวปฏิบัติ

๑. ให้คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุ ดำเนินการดังนี้

๑.๑ ร่วมกันกำหนดชุดข้อมูลสำคัญ ออกแบบ กำหนดมาตรฐานข้อมูลให้เป็นรูปแบบเดียวกัน และจัดเก็บข้อมูลให้สอดคล้องกับความต้องการและวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน โดยข้อมูลนั้นจะต้องมีความถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ทั้งนี้ควรจัดทำคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัล (Metadata) สำหรับชุดข้อมูลที่มีการจัดเก็บ

๑.๒ กำหนดและออกแบบสภาพแวดล้อมการจัดเก็บรักษาข้อมูลที่เอื้อต่อการรักษาความมั่นคง ปลอดภัยและคุณภาพของข้อมูล

๑.๓ ติดตาม ตรวจสอบข้อมูลให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ เพื่อควบคุมคุณภาพข้อมูลที่อยู่ในความดูแล

๒. ให้ผู้ดูแลระบบสารสนเทศ กำหนดสิทธิการเข้าถึงระบบสารสนเทศ โดยวิธีการใด ๆ ที่เป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานตามที่ผู้ดูแลข้อมูลกำหนด โดยไม่ขัดต่อหลักกฎหมายที่ประกาศใช้ขณะนั้น และกำหนดระยะเวลาการให้เจ้าของข้อมูลทบทวนสิทธิการเข้าถึงข้อมูลในระบบสารสนเทศนั้น ๆ ให้เป็นปัจจุบัน

๓. ให้ผู้สร้างข้อมูล ดำเนินการที่มีคุณภาพ โดยตรวจสอบและบันทึกข้อมูลอย่างถูกต้องครบถ้วน ตรงกับข้อเท็จจริงและเอกสารต้นฉบับ โดยให้บันทึกและจัดเก็บรักษาข้อมูลตามระเบียบ/ข้อบังคับเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล

๔. ให้เจ้าของข้อมูลดำเนินการดังนี้

๔.๑ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จัดเก็บรักษาเรียบร้อยแล้ว หากพบข้อมูลผิดพลาด ให้แจ้งผู้สร้างข้อมูลเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วน

๔.๒ กำหนดระดับชั้นความลับของข้อมูล สื่อกลางบันทึกข้อมูล โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่อ้างอิงเนื้อหาจากขั้นตอนปฏิบัติการจัดระดับชั้นข้อมูล พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้สร้างข้อมูลและผู้ใช้ข้อมูลทราบ และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อความมั่นคงปลอดภัยและรักษาคุณภาพของข้อมูล

๕. ในกรณีที่มีการร้องขอให้ทำลายข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ร้องขอ ให้เจ้าของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภารกิจนั้น ๆ หรือร่วมกับกลุ่มกฎหมาย สำนักงานเลขานุการกรม และส่งผู้ดูแลข้อมูล ในกรณีที่เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ให้ส่งไปยังผู้ดูแลระบบสารสนเทศ ดำเนินการทำลายให้เร็วที่สุด ทั้งนี้ต้องไม่ขัดต่อข้อตกลงระหว่างเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลกับกรมกิจการผู้สูงอายุ หรือไม่ขัดต่อข้อกำหนดใด ๆ

๖. ในการทำลายข้อมูล เมื่อข้อมูลนั้นไม่มีการใช้งานหรือมีการเก็บข้อมูลไว้นานเกินกว่าระยะเวลาที่กำหนด ให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘

หมวด ๓

การประมวลผลและการใช้ข้อมูล
(Data Processing and Use Domain)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้การประมวลผลและการใช้ข้อมูลมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ตรงตามวัตถุประสงค์ของการใช้ข้อมูลให้เกิดประโยชน์ ต่อสนองภารกิจ และความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล และความจำเป็นของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒

นโยบาย

กรมกิจการผู้สูงอายุมีการกำหนดแนวปฏิบัติและมาตรฐานของการประมวลผลข้อมูล และทำการสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ พร้อมทั้งจัดทำคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัล (Metadata) สำหรับข้อมูลที่จัดเก็บอยู่ในคลังข้อมูล (Data Warehouse) และต้องมีการบันทึกประวัติการประมวลผลและการใช้ข้อมูล (Log File) เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ ทั้งนี้ สำหรับการประมวลผลข้อมูลที่เป็นความลับ เช่น ข้อมูลส่วนบุคคล ให้เป็นไปตามขอบเขต เงื่อนไข หรือวัตถุประสงค์ในการยินยอมให้ดำเนินการกับข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ที่สอดคล้องตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒

แนวปฏิบัติ

- ให้คณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุ และผู้ดูแลข้อมูลร่วมกันดำเนินการ ดังนี้
 - กำหนดแนวปฏิบัติและมาตรฐานของการประมวลผลข้อมูล และทำการสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ
 - จัดทำคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัล (Metadata) สำหรับข้อมูลที่จัดเก็บอยู่ในคลังข้อมูล (Data Warehouse)
 - กำหนดแนวปฏิบัติการประมวลผลข้อมูลที่เป็นความลับ เช่น ข้อมูลส่วนบุคคล ให้เป็นไปตามขอบเขต เงื่อนไข หรือวัตถุประสงค์ในการยินยอมให้ดำเนินการกับข้อมูลส่วนบุคคลนั้น ที่สอดคล้องตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุมีการดำเนินงานให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญในการเผยแพร่ข้อมูลที่มีการคุ้มครองผู้สูงอายุ เช่น การเปิดเผยใบหน้า และรายละเอียดของผู้สูงอายุ กรณีที่เป็นข่าว และได้มีการรายงานการให้ความช่วยเหลือในอินโฟกราฟิก ช่องทางไลน์กลุ่ม ผส. ที่รัก รวมถึงการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ภายในศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ
- ผู้ดูแลข้อมูลและผู้ดูแลระบบสารสนเทศ ร่วมกันบันทึกประวัติการประมวลผลและการใช้ข้อมูล (Log File) เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ และป้องกันมิให้ผู้ใช้ข้อมูลหรือบุคคลอื่นที่ไม่ได้รับมอบหมายเข้าไปแก้ไขได้

หมวด ๔

การร้องขอ การแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงข้อมูล
(Data Request Exchange and Integration Domain)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้การร้องขอ การแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างบุคคล ส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความมั่นคงปลอดภัย และข้อมูลมีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒

นโยบาย

กรมกิจการผู้สูงอายุมีการกำหนดกระบวนการในการร้องขอ การแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงข้อมูลให้ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ว่าการแลกเปลี่ยนข้อมูลได้ดำเนินการอย่างเหมาะสมหรือเป็นไปตามกระบวนการที่กำหนด และกำหนดคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัล (Metadata) ที่ต้องการแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นชุดข้อมูลที่จำเป็นให้ครบถ้วน ทั้งนี้ให้ดำเนินการตามสัญญาอนุญาต ข้อตกลง หรือหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรในการร้องขอ การแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงข้อมูล พร้อมทั้งกำหนดเทคโนโลยีและมาตรฐานทางเทคนิคที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และบันทึกรายละเอียดและจัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้ง เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

แนวปฏิบัติ

๑. การร้องขอข้อมูลกรณีที่บุคคล ส่วนราชการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องการร้องขอข้อมูลให้ดำเนินการดังนี้

๑.๑ หากผู้ร้องขอข้อมูลเป็นเจ้าของข้อมูลโดยตรง ให้ผู้ร้องขอมีหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งถึงส่วนราชการที่เป็นเจ้าของข้อมูล และยืนยันตัวตนก่อนเปิดเผยและส่งออกข้อมูล

๑.๒ หากผู้ร้องขอเป็นหน่วยงานอื่นของรัฐ องค์กรภาคเอกชน หรือบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เจ้าของข้อมูล ให้มีหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งถึงอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุเพื่อพิจารณา แล้วให้สำนักงานเลขานุการกรมของกรมกิจการผู้สูงอายุส่งเรื่องดังกล่าวให้เจ้าของข้อมูลดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ให้เจ้าของข้อมูลนั้นจัดทำข้อมูลเพื่อส่งออกพิจารณา และปฏิบัติตามระดับชั้นความลับตามระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔ หรือที่กรมกิจการผู้สูงอายุกำหนดตามนโยบายธรรมาภิบาลข้อมูล และแนวปฏิบัติของกรมกิจการผู้สูงอายุอย่างเคร่งครัด

๒. การแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงข้อมูล

๒.๑ กรณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องการแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงข้อมูล ให้มีหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรแจ้งถึงอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุเพื่อพิจารณา แล้วให้สำนักงานเลขาธิการกรมกิจการผู้สูงอายุส่งเรื่องดังกล่าวให้เจ้าของข้อมูล ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑.๑ ให้ประสานกลุ่มกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการกรม พิจารณาข้อมูล/ประเด็นในการแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงข้อมูลในเบื้องต้น มิให้กรมกิจการผู้สูงอายุเสียประโยชน์ หรือมิเป็นไปตามเนื้อหาในบันทึกข้อตกลง (Memorandum of Understanding: MOU) หรือข้อตกลงอื่นใด

๒.๑.๒ ให้เสนอข้อมูล/ประเด็นในการแลกเปลี่ยนและการเชื่อมโยงข้อมูล ตามข้อ ๒.๑.๑ ต่อคณะกรรมการธรรมาภิบาลข้อมูลของกรมกิจการผู้สูงอายุ เพื่อพิจารณา และดำเนินการตามมติที่ประชุมกำหนด

๒.๑.๓ ให้ทำหนังสือตอบกลับหน่วยงานก่อนส่งออกข้อมูล โดยอธิบดีกรมกิจการผู้สูงอายุลงนามเป็นลายลักษณ์อักษร

๒.๒ ผู้ดูแลข้อมูลและผู้ดูแลระบบสารสนเทศ ร่วมกันกำหนดเทคโนโลยีและมาตรฐานทางเทคนิคที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูล และบันทึกรายละเอียดและจัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้ง เพื่อให้สามารถตรวจสอบย้อนกลับได้

หมวด ๕
การเปิดเผยข้อมูล
(Data Disclosure Domain)

วัตถุประสงค์

เพื่อกำหนดนโยบายในการเปิดเผยข้อมูล ให้สามารถเปิดเผยข้อมูลได้อย่างถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของการให้นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง นโยบาย และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

นโยบาย

กรมกิจการผู้สูงอายุมีการกำหนดแนวปฏิบัติในการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง นโยบาย และแนวปฏิบัติ ไม่ว่าจะข้อมูลจะอยู่ในรูปแบบใดหรือสถานที่ใดก็ตาม สำหรับการเปิดเผยข้อมูลนั้น ต้องได้รับการอนุญาตจากตัวแทนหน่วยงานที่ดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเจ้าของข้อมูลก่อน พร้อมระบุช่องทางการเปิดเผยข้อมูลที่เข้าถึงและนำไปใช้ง่าย โดยเป็นไปตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒

แนวปฏิบัติ

๑. ห้ามผู้ใช้ข้อมูลเปิดเผยข้อมูลที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หลักเกณฑ์นโยบาย แนวปฏิบัติของกรมกิจการผู้สูงอายุที่ประกาศใช้ในปัจจุบันด้วยวิธีใด ๆ ไม่ว่าจะข้อมูลจะอยู่ในรูปแบบใดหรือสถานที่ใดก็ตาม เว้นแต่เป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะของกรมกิจการผู้สูงอายุ หรือปฏิบัติหน้าที่ในการใช้อำนาจรัฐที่ได้มอบให้แก่กรมกิจการผู้สูงอายุ โดยเป็นไปตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒

๒. กรณีไม่เป็นไปตามข้อ ๑ การเปิดเผยข้อมูลต้องได้รับการอนุญาตจากตัวแทนหน่วยงานที่ดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเจ้าของข้อมูลก่อน

๓. ให้ผู้ดูแลข้อมูลและผู้ดูแลระบบสารสนเทศ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการดังนี้

๓.๑ กำหนดช่องทางการเปิดเผยข้อมูลที่เข้าถึง สามารถตรวจสอบได้ และนำไปใช้ได้ง่าย

๓.๒ เปิดเผยคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัล (Metadata) ควบคู่ไปกับข้อมูลที่เปิดเผย ผ่านช่องทางการเปิดเผยข้อมูล